

Asia: VN/9714/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle suurten konsernien vähimmäisveroa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön neuvoston direktiivi (EU) 2022/2523. Esityksessä ehdotetaan, että direktiivi pannaan täytäntöön säätämällä direktiivissä tarkoitettua konsernien minimiverotuksesta erillisessä kansallisessa laissa. Täytäntöönpano edellyttää myös verokanto- ja perintämenettelyjä koskeviin erillislakeihin tehtäviä säädösmuutoksia. Direktiivissä tarkoitettua aliverotettujen voittojen sääntöä ei esitetä pantavaksi täytäntöön tällä esityksellä, vaan siitä annettaisiin myöhemmin erillinen esitys.

Esityksessä ehdotetaan, että direktiivin sääntelyyn perustuva täydennysvero muodostaisi uuden itsenäisen verolajinsa, sillä esitysluonnoksen mukaan nyt esitettävät verot olisivat Suomen nykyiseen verojärjestelmään verrattuina täysin uudenlaisia veroja. Ne eivät perustelujen mukaan olisi luonteeltaan tulon määrän perusteella määrättäviä veroja, vaan niiden tarkoitus on varmistaa ylituoton vähimmäisverotaso ja ne määrättäisiin suhteessa tähän ylituottoon. Täydennysveroista ehdotetaan säädettäväksi uusi erillislaki, joka sisältäisi sekä veronmaksuvelvoitetta koskevat aineelliset säännöt, että osan menettelysäännöistä.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää perusteltuna ratkaisua siitä, että vähimmäisverosta säädetään omassa verolaissaan. Esitysluonnoksen perusteluista jää kuitenkin jossain määrin epäselväksi, mitä käytännössä tarkoittaa se, että minimivero olisi myös yhteisöverosta erillinen oma verolajinsa. Perusteluita olisi syytä tältä osin tarkentaa.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että Suomessa otettaisiin käyttöön direktiivin mahdollistama valinnainen kotimainen täydennysvero. Direktiivi olisi mahdollista panna täytäntöön myös ilman kotimaista täydennysveroa. Veronmaksajain Keskusliitto pitää perusteltuna valmistelussa tehtyä valintaa kotimaisen täydennysveron käyttöönotosta. Tällä varmistetaan, että mahdollinen suomalaisten verotusyksiköiden verovajeeseen liittyvä täydennysvero kannettaisiin Suomessa eikä

ulkomailla. Valintaa puoltaa myös se, että useat muut EU-jäsenvaltiot ovat päätyneet esittämään kotimaisen täydennysveron käyttöönottoa direktiivin implementoinnin yhteydessä.

Esitysluonnoksen mukaan esityksen mukaisista täydennysveroista ei ainakaan alkuvaiheessa olisi mahdollista saada Verohallinnon ennakkoratkaisua. Perusteluksi ratkaisulle on mainittu se, että Inclusive Frameworkin tutkimus erilaisista oikeusvarmuuden lisäämisen keinoista ja mekanismeista on vielä kesken.

On ymmärrettävää, että kansainvälisesti yhteneväisen tulkintakäytännön turvaamiseksi myös veroriitojen ennaltaehkäisy- ja ratkaisukeinoissa seurataan kansainvälistä käytäntöä. Koska kyse on kuitenkin täysin uudeltaisesta, monimutkaisesta sääntelystä, on välttämätöntä, että veroriitoja ennaltaehkäiseviä keinoja on kansallisesti käytettävissä heti sääntelyn soveltamisen alkamisesta lähtien. Kansainvälisten veroriitojen ratkaisukeinojen käyttöönotto myöhemmin tuskin myöskään täysin poistaa tarvetta saada Suomen verohallinnon ennakkokannanottoja Suomen lain soveltamisalasta. Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että esitysluonnosta muutetaan niin, että täydennysveroista olisi mahdollista saada Verohallinnon ennakkoratkaisu.

GloBE-sääntely kohdistuu kansainvälisiin konserneihin, joiden konserniliikevaihto ylittää 750 miljoonaa euroa vähintään kahtena neljästä viimeisestä tilikaudesta. Direktiivin soveltamisalan piiriin kuuluvia monikansalliseen konserniin kuuluvia konserniyhtiöitä Suomessa on arviolta noin 2 800 kappaletta. Sellaisia monikansallisia konserneja, joiden ylin emoyhtiö on Suomessa, on noin 50–60 kappaletta ja puhtaasti kotimaisia suuria konserneja on tunnistettu noin 10–20 kappaletta. Direktiivissä valittu minimiveron rajaaminen vain suurimpiin yrityksiin on välttämätöntä yritysten kohtuuttoman hallinnollisen taakan ehkäisemiseksi.

Esitysluonnoksessa todetaan, että ehdotettu sääntely lisäisi erityisesti alkuvaiheessa sen piiriin kuuluvien yritysten hallinnollista taakkaa merkittävästi, mutta myös pysyvämmiin. Lisääntyvän hallinnollisen taakan osalta on huomattava, että direktiivi edellyttää ainoastaan direktiivin mukaisen täydennysveron tietoilmoituksen käyttöönottoa. Onko todella tarpeen, että ilmoitusvelvollisuuden täyttäminen Suomessa edellyttäisi vähintään kahden eri ilmoituksen antamista: täydennysveron tietoilmoitus ja täydennysveroilmoitus? Lisäksi, jos tietoilmoituksen antaa esimerkiksi konsernin ylin emoyhtiö, olisi tästä annettava samaan yksikköön liittyen vielä kolmas, täydennysveron tietoilmoituksen antajaa koskeva ilmoitus. Veronmaksajain Keskusliitto esittää jatkovalmistelussa harkittavaksi, voisiko yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa minimoida esimerkiksi sillä, että verotus toimitettaisiin direktiiviin perustuvien yhtenäistettyjen ilmoittamisvelvoitteiden perusteella ilman kansallisesti käyttöönotettavia lisävelvoitteita ja -ilmoituksia.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan käyttöönotettavaksi myös kotimainen täydennysvero. Direktiivi olisi mahdollista panna kotimaisesti täytäntöön ilman kotimaista täydennysveroa. Veronmaksajain Keskusliitto pitää perusteltuna valmistelussa tehtyä valintaa kotimaisen täydennysveron käyttöönotosta. Tällä varmistetaan, että mahdollinen suomalaisten verotusyksiköiden verovajeeseen

liittyvä täydennysvero kannettaisiin Suomessa eikä ulkomailla. Valintaa puoltaa myös se, että useat muut EU-jäsenvaltiot ovat päätyneet esittämään kotimaisen täydennysveron käyttöönottoa direktiivin implementoinnin yhteydessä.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan ilmoitusvelvollisuuteen liittyvistä laiminlyönneistä säädettäväksi veronkorotusseuraamus. Veronkorotuksen määräämiseen liittyvä harkinta olisi viranomaisen sidottua harkintaa siten, että veronkorotuksen määräämisedellytysten täytyessä korotus olisi yleensä määrättävä. Ehdotuksessa säädettäisiin myös tilanteista, joissa veronkorotus olisi jätettävä määräämättä tai joissa veronkorotuksen sijaan määrättäisiin myöhästymismaksu.

Erityisesti esitysluonnoksessa valittu sääntelytapa, jossa ennakkoratkaisu ennakkollisena oikeusturvakeinona puuttuu, edellyttää muuta verotusmenettelyä joustavampia seuraamusmaksukäytänteitä. Viranomaisen harkintavaltaa veronkorotusta määrättäessä tulisi lisätä lakitekstin tasolla, ei pelkästään perusteluissa. Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että veronkorotussääntöjä lievennetään jatkovalmistelussa erityisesti siinä tapauksessa, että luonnoksen mukaisesti ilmoitusvelvollisilla ei olisi mahdollisuutta hakema ennakkoratkaisua lain soveltamisesta Verohallinnolta.

Kati Malinen

Lakiasianjohtaja

Veronmaksajain Keskusliitto ry

Malinen Kati
Veronmaksajain Keskusliitto ry